

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 402/2010-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. decembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval sťažnosť T. M., B., zastúpeného advokátkou Mgr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 248/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 248/2005 porušil základné právo T. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 248/2005 p r i k a z u j e ďalej konať bez zbytočných priet'ahov.

3. T. M. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. T. M. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho advokátky Mgr. M. B., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením č. k. II. ÚS 402/2010-24 z 30. septembra 2010 na ďalšie konanie sťažnosť T. M. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej tvrdil, že postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 248/2005 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Sťažovateľ v podstatnej časti sťažnosti uviedol:

„Sťažovateľ spolu s navrhovateľkou v 1. rade sa predmetným návrhom domáhali, aby súd určil podiel navrhovateľov na spoločných častiach a zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel na pozemku..., aby určil cenu za prevod predmetného bytu do vlastníctva sťažovateľa a navrhovateľky v 1. rade a aby súd nahradil vôľu odporcu uzatvoriť zmluvu o prevode 3 - izbového bytu č. 9 na II. poschodí bytového domu súpisné číslo... v B. a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu

a spoluvlastníckeho podielu na pozemku... nádvoria o veľkosti určených súdom a za cenu určenú súdom. Návrh bol prijatý a veci bola pridelená spisová značka 15C/248/2005.“

Sťažovateľ ďalej chronologicky popísal priebeh doterajšieho konania:

„Dňa 10.01.2006 bola odporcovi odoslaná výzva na podanie vyjadrenia k predmetnému návrhu sťažovateľa ako navrhovateľa v 2.rade a navrhovateľky v 1. rade zo dňa 12.12.2005.

Dňa 08.02.2006 bolo porušovateľovi doručené vyjadrenie odporcu k návrhu sťažovateľa ako navrhovateľa v 2. rade a navrhovateľky v 1. rade zo dňa 12.12.2005. Odpoča oboznámil porušovateľa vo vyjadrení o udelení plnomocenstva na zastupovanie v konaní Mgr. J. B., advokátovi a zároveň poprel nároky sťažovateľa ako navrhovateľa v 2.rade a navrhovateľky v 1. rade v celom rozsahu.

Dňa 10.05.2006 bol spis predložený sudcovi.

Dňa 27.07.2006 bol spis preložený vyššiemu súdnemu úradníkovi Mgr. M. K. s tým, že po jeho spracovaní sa mal spis predložiť zákonnému sudcovi.

Dňa 15.11.2007, to znamená po 23 mesiacoch od podania návrhu zo dňa 12.12.2005, vyzval vyšší súdny úradník Mgr. M. K. uznesením sťažovateľa ako navrhovateľa v 2. rade a navrhovateľku v 1. rade, aby bližšie špecifikovali tretiu časť petitu návrhu podaného dňa 12.12.2005, a to aby konkrétne vymedzili strany zmluvy o prevode bytu, ktorá sa mala uzatvoriť, aby špecifikovali predmet zmluvy, aby uviedli katastrálne územie a správu katastra, kde sa predmetný byt nachádza a číslo listu vlastníctva, na ktorom je predmetný byt zapísaný.

Dňa 11.12.2007 bolo doručené doplnenie návrhu zo dňa 12.12.2005, ktorým sťažovateľ ako navrhovateľ v 2. rade a navrhovateľka v 1. rade bližšie špecifikovali tretiu časť petitu, tak ako na to boli vyzvaný uznesením zo dňa 15.11.2007.

Dňa 11.01.2008 bola porušovateľovi doručená prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky sťažnosť sťažovateľa, ktorým sťažovateľ upozorňoval porušovateľa na neprimeranú dĺžku konania vo veci 15C 248/05, vedenej na tunajšom súde.

Dňa 28.1.2008 bola sťažnosť sťažovateľa spracovaná predsedníčkou Okresného súdu Bratislava I ako porušovateľa JUDr. G. B., pričom táto sťažnosť bola vybavená ako opodstatnená. Vo vyhodnotení sťažnosti okrem iného predsedníčka súdu JUDr. G. B.

uviedla, že v namietanom období vznikol objektívny prietah, pričom bol tento objektívny prietah zapríčinený nedostatočným personálnym obsadením.

Dňa 12.02.2008 bolo doplnenie žaloby sťažovateľom ako navrhovateľom v 2. rade a navrhovateľkou v 1. rade odoslané právnenému zástupcovi odporcov Mgr. J. B.

Dňa 28.07.2008 bolo vo veci nariadené prvé pojednávanie na 4.11.2008.

Dňa 04.11.2008 sa po takmer 3 rokoch od podania návrhu uskutočnilo prvé pojednávanie v predmetnej veci spisovej značky 15C 248/2005 o určenie spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a na pozemku parc.č. 98-zastavané plochy a nádvoria o výmere 1263 m² o určenie ceny za prevod bytu do vlastníctva a o nahradenie prejavu vôle s zavretím zmluvy o prevode bytu do vlastníctva. Na pojednávaní sa zúčastnili sťažovateľ ako navrhovateľ v 2.rade a navrhovateľka v 1. rade a právna zástupkyňa odporcu. Súd vyzval právnu zástupkyňu odporcu, aby založila do spisu odvolanie Mgr. B. do spisu. Právna zástupkyňa prehlásila, že požadované odvolanie založí do spisu dodatočne. Súd pripustil špecifikáciu petitu, tak ako to bolo uvedené v podaní z 11.12.2007. Právna zástupkyňa odporcu predložila súdu výpis z katastra nehnuteľností, ktorým poukázala na to, že odporca od 15.01.2007 nie je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Navrhovateľka v 1. rade s poukazom na novú situáciu a nové komplikácie navrhla pojednávanie odročiť s tým, že sa rozhodla zvoliť si právneho zástupcu. Súd odročil pojednávanie na neurčito.

Dňa 03.02.2009 porušovateľ vyzval listom sťažovateľa ako navrhovateľa v 2.rade a navrhovateľku v 1. rade, aby porušovateľovi oznámili, či naďalej trvajú na pôvodnom návrhu alebo vzhľadom na pojednávanie zo dňa 04.11.2008 robia úpravu návrhu.

Dňa 19.02.2009 bolo porušovateľovi doručené oznámenie o prevzatí zastupovania sťažovateľa ako navrhovateľa v 2. rade a navrhovateľky v 1. rade Mgr. M. B. advokátkou, so sídlom B.

Porušovateľ listom zo dňa 07.05.2009 vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a navrhovateľky v 1. rade, aby informovala súd o tom, či sťažovateľ a navrhovateľka v 1. rade berú návrh späť alebo urobia v návrhu procesnú zmenu.

Dňa 25.05.2009 bola porušovateľovi doručená zmena návrhu sťažovateľa a navrhovateľky v 1. rade zo dňa 12.12.2005. V rámci tejto zmeny pôvodného návrhu sťažovateľa a navrhovateľky v 1. rade, sťažovateľ a navrhovateľka v 1. rade navrhli doplniť

pôvodný petit o návrh na vyhlásenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi C. na Slovensku a spoločnosťou L. s.r.o. zavkladovanej do katastra nehnuteľností Správou katastra... v konaní V-465/07 dňa 15.1.1997, predmetom ktorej je predmetná nehnuteľnosť, ktorej sa týkal spor a taktiež o určenie neplatnosti záložnej zmluvy uzatvorenej medzi spoločnosťami L. s.r.o. ako záložcom a J., a. s. pobočkou zahraničnej banky, ako záložným veriteľom zavkladovanej do katastra nehnuteľností Správou katastra... v konaní V-4679/2007 dňa 30.5.2007, ktorou bolo zriadené záložné právo v prospech záložného veriteľa k predmetným nehnuteľnostiam. V rámci uvedenej zmeny návrhu navrhli sťažovateľ a navrhovateľka v 1. rade pribrať do konania uvedené spoločnosti L. s.r.o. a J., a.s..

Dňa 14.05.2010 bolo porušovateľovi doručené vyjadrenie odporcu v 2. rade k predmetnej veci, v ktorom odporca v 2. rade namietal pasívnu legitimáciu odporcu v 3. rade, navrhol konanie vo veci 15C 248/05 vzhľadom na konania 16C125/2007, 7C 116/2008 a 17C/151/2008 prerušiť a v konečnom dôsledku návrh sťažovateľa a navrhovateľky v 1. rade zamietnuť ako nedôvodný.

Porušovateľ k spisu vo veci 15C 248/2005 pripojil spisy vo veciach 16C125/2007, 7C 116/2008 a 17C/151/2008 vedených na tunajšom súde.

Dňa 15.4.2010, teda až po 11 mesiacoch odo dňa podania zmeny návrhu súd vydal uznesenie, ktorým pripustil rozšírenie návrhu tak, že na strane odporcu vstupuje do konania L. s.r.o. ako odporca v 2. rade a J., a.s., pobočka zahraničnej banky, ako odporca v 3. rade.“

Sťažovateľ ďalej poukázal na judikatúru ústavného súdu (II. ÚS 26/95) vymedzujúcu účel práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, podľa ktorej:

„Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadne svojich práv.“

V nadväznosti na to a vzhľadom na chronologický popis doterajšieho konania sťažovateľ osobitne zdôraznil, že „*Od podania návrhu až doteraz súd vo veci s výnimkou jedného pojednávania a rozhodnutia o zmene návrhu, meritórne nekonal, navzdory tomu, že sám konštatoval existenciu prietáhov vo veci.*

Vo veci nebol vykonaný podstatný procesný úkon smerujúci k ukončeniu právnej neistoty sťažovateľa, čo je vzhľadom na dĺžku konania – 4 roky a 8 mesiacov – ako i vzhľadom k tomu, že súdne konanie prebieha na súde prvého stupňa, podstatná nečinnosť. Sťažovateľ má za to, že konanie sa vyznačuje značnými prietáhmi, spôsobeným váhavým postupom, ktorý sa prejavil najmä v značnej časovej medzere medzi jednotlivými procesnými úkonmi, čím bola obmedzená plynulosť konania.“

Sťažovateľ ďalej odvolávajúc sa na ustálenú judikatúru ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vymedzil kritéria na posudzovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a v ďalšom texte sťažnosti osobitne poukázal na naplnenie každého z nich.

K dĺžke konania o subjektívnom práve sťažovateľ uviedol:

„Konanie vo veci trvá už skoro 5 rokov, napriek tomu dosiaľ nebolo ukončené. Sťažovateľ spolu s navrhovateľkou v 1. rade podali návrh dňa 12.12.2005 a bola mu pridelená spisová značka 15C/248/2005. Napriek tomu, že občianske súdne konanie nie je žiadnym spôsobom časovo ohraničené, považujeme dobu konania v trvaní 4 rokov a 8 mesiacov za neprimerane dlhú vzhľadom na to, že v predmetnej veci neboli doposiaľ vykonané žiadne relevantné úkony zo strany okresného súdu, pričom zdôrazňujeme, že ide len o prvostupňové konanie, teda dĺžka konania môže byť ešte oveľa dlhšia v prípade, ak by v konaní niektorá zo strán využila svoje právo a proti budúcemu rozsudku sa odvolala. Neúmerne dlhým konaním je sťažovateľ vystavený právnej neistote ohľadom jeho návrhu, navyše pomalé konanie znižuje jeho šance na úspešné vymoženie práva, čo potvrdzujú aj kúpne a záložné zmluvy uzatvorené vo vzťahu k predmetnej nehnuteľnosti v priebehu konania v predmetnej veci 15C/248/2005. Z tohto dôvodu je v tomto konaní možné

konštatovať, že pomalá spravodlivosť je spravodlivosť odmietnutá, o to viac, že dĺžka konania nezodpovedá zložitosti prípadu.“

Ku kritériu zložitost' veci s'ťažovateľ okrem iného uviedol:

„Máme za to, že vzhľadom k skutkovému stavu sa jedná o mierne zložitú vec, avšak nie právne zložitú vec, keďže k predmetu sporovej veci existuje postačujúca právna úprava riešiaci podobnú problematiku.

S'ťažovatelia sa v rámci svojho žalobného návrhu domáhali určenia spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a pozemku k nemu prináležiacemu, určenia ceny bytu za prevod do ich vlastníctva a nahradenia prejavu vôle s uzavretím zmluvy o prevode bytu do ich vlastníctva namiesto súhlasu odporcu. Pod vplyvom okolností, ktoré vznikli v priebehu prebiehajúceho súdneho konania bol s'ťažovateľ ako navrhovateľ v 2. rade spolu s navrhovateľkou v 1. rade nútený pôvodný žalobný návrh rozšíriť o návrh na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorým bol predmetný bytový dom prevedený do vlastníctva spoločnosti L. s.r.o. ako aj určenia neplatnosti záložnej zmluvy, ktorou bolo v prospech J. a.s. zriadené k predmetnej nehnuteľnosti záložné právo.

K zväčšeniu skutkovej zložitosti veci prispela aj zdĺhavá procesná pasivita Okresného súdu, ktorá umožnila pred rozhodnutím v merite veci uskutočnenie prevodu a následnému založeniu predmetnej nehnuteľnosti.“

V rámci posúdenia kritéria správanie účastníkov konania s'ťažovateľ konštatoval:

„Za účastníka konania v zmysle tohto kritéria sa považuje predkladateľ podnetu na konanie pred Ústavným súdom SR. ...

S'ťažovateľ a jeho nebohá manželka si riadne plnili svoje povinnosti, ktoré im vyplývajú z postavenia navrhovateľov. S'ťažovateľ a jeho manželka upozornili s'ťažnosťou na zbytočné prietahy v konaní, ktorá bola 11.01.2008 postúpená z Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky predsedníčke Okresného súdu Bratislava I, pričom sa domáhal konania bez prietahov. Samotná s'ťažnosť bola predsedníčkou súdu vybavená ako opodstatnená.

Sťažovateľ ako navrhovateľ v 2.rade sa spolu s navrhovateľkou v 1. rade zúčastnil aj prvého a doposiaľ jediného pojednávania, ktoré bolo vzhľadom k procesnému výzvou odročené na neurčito.

Ďalšie kroky účastníka ako sťažovateľa spolu s navrhovateľkou v 1.rade boli ovplyvnené potrebou voľby právneho zástupcu vzhľadom na vznik komplikácie v priebehu konania, vzhľadom k vlastníckym zmenám k predmetnej nehnuteľnosti ako aj s tým súvisiacim právnym úkonom.“

Napokon ku kritériu týkajúcemu sa spôsobu, akým súd o veci rozhodoval, sťažovateľ okrem iného uviedol:

„Konanie vedenom na Okresnom súde Bratislava I. pod sp.zn. sa vyznačuje v celom jeho priebehu rozsiahlymi časovými odstupmi medzi jednotlivými úkonmi ako aj neexistenciou relevantných procesných úkonov zo strany súdu, ktoré by mohli odstrániť stav právnej neistoty. Od podania žalobného návrhu dňa 12.12.2005 do výzvy Okresného súdu na bližšiu špecifikáciu žalobného petitu navrhovateľmi, boli na Okresnom súde Bratislava I v predmetnej veci uskutočňované iba administratívne úkony ako odoslanie žalobného návrhu odporcovi dňa 10.01.2006 a prijatie vyjadrenia sa odporcu doručené súdu 08.02.2006.“

Sťažovateľ najmä osobitne zdôraznil, že od podania žalobného návrhu do výzvy sťažovateľa a navrhovateľky v 1. rade na bližšiu špecifikáciu ich žalobného návrhu uplynulo 23 mesiacov. Ďalej k tomu poukázal predovšetkým na to, že *„Dňa 28.1.2008 bola Okresným súdom spracovaná sťažnosť sťažovateľa, pričom táto sťažnosť bola predsedníčkou Okresného súdu Bratislava I JUDr. G. B. vybavená ako opodstatnená s príslubom priebežného sledovania konania s cieľom zamedzenia ďalších prieťahov. Vo vyhodnotení sťažnosti okrem iného predsedníčka súdu JUDr. G. B. uviedla, že v namietanom období vznikol objektívny prieťah, pričom bol tento objektívny prieťah zapríčinený nedostatočným personálnym obsadením. ...*

Napriek sťažnosti na prieťahy, ktorá bola vybavená predsedníčkou Okresného súdu dňa 28.01.2008 boli uskutočnené zo strany Okresného súdu Bratislava I v období nasledujúcich 6 mesiacov iba jednoduché úkony administratívnej povahy, a to v podobe

odoslania doplnenia žaloby sťažovateľom ako navrhovateľom v 2. rade a navrhovateľkou v 1. rade právneho zástupcovi odporcov dňa 12.02.2008 a nariadenia prvého pojednávania vytýčeného dňa 28.07.2008 na termín 04.11.2008.

Za podstatný prvok zbytočných prietahov v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I vo veci pod sp. zn. 15C/248/2005 považujeme oneskorené pojednávanie, na ktorom súd pripustil špecifikáciu petitu tak, ako to bolo uvedené v podaní z 11.12.2007, sťažovateľa ako navrhovateľa v 2. rade a navrhovateľky v 1. rade a na základe prednesov strán pojednávanie odročil na neurčito.

V ďalšom procese konania vo veci súd vykonal už iba jednoduché administratívne úkony súvisiace s výzvou navrhovateľov o ďalšie doplnenie a nasledovným rozšírením žalobného návrhu, ktoré vyplynulo zo zdĺhavého procesného vývoja v konaní vo veci sp. zn. 15C/248/2005.

Za celý čas konania, čiže za takmer päťročné obdobie, bolo vytýčené iba jedno pojednávanie, ktoré bolo následne odročené na neurčito vzhľadom na zmenu procesnej situácie spôsobenej zdĺhavým konaním vo veci...

Samotná existencia prietahov bola priznaná aj predsedníčkou Okresného súdu Bratislava I v prípade vybavenia veci zo dňa 28.01.2008. Predsedníčka Okresného súdu JUDr. G. B. v odpovedi na sťažnosť v konaní 15C/248/2005, ktorá bola Okresnému súdu postúpená Ministerstvom spravodlivosti dňa 11.01.2008, sama priznala existenciu prietahov v dovedajšom konaní vedenom pod spisovou značkou 15C/248/05, pričom za objektívnu príčinu prietahov, ktoré sa vyskytli, označila vysoký nápad vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj nedostatočným personálnym obsadením sudcov na civilnom úseku tunajšieho súdu.

... pomerne zdĺhavé konanie spojené s dlhými prestávkami medzi jednotlivými procesnými úkonmi ako aj početné stresové situácie v dôsledku právnej neistoty, ktorá počas zdĺhavého konania nastali, prispeli v podstatnej miere na zhoršenie zdravotného stavu navrhovateľky v 1. rade T. H. Sťažovateľ spolu s manželkou boli nájomníkmi bytu od 31.8.1987, teda dlhé obdobie pred vznikom sporu a podaním žalobného návrhu na Okresnom súde Bratislava I. Žalobou sa snažili domôcť sa ochrany svojho práva na odkúpenie predmetnej nehnuteľnosti, čím by sa potvrdili práva, ktoré je prináležia. Namiesto promptného konania zo strany Okresného súdu Bratislava I, ktorý je vybavený

dostatočným mechanizmom prostriedkov na zabezpečenie ochrany práv ako aj právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb, sa sťažovateľ a jeho manželka sa dočkali nezájmu o ich potreby právnej istoty. ...

Celkový postup súdu v konaní je možné označiť za neefektívny, od začiatku bolo vytýčené iba jedno pojednávanie, ktoré v prípade ak by sa uskutočnilo skôr mohlo vec posunúť ďalej ešte pred tým ako sa skutkový stav skomplikoval. Po celú dobu sa buď nekonalo alebo ak sa konalo, tak iba formou jednoduchých procesných úkonov, ktoré nemali výraznejší vplyv na meritórne rozhodnutie vo veci. Tvrdíme teda, že obdobie posledných piatich rokov je poznačené zbytočnými prietahmi ako celok a v tomto období okrem jediného pojednávania nenastali v konaní žiadne úkony, ktoré by významne prispeli k ukončeniu stavu právnej neistoty sťažovateľov – teda k účelu, ktorého ochrana je obsahom čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd III. “.

V tretej časti sťažnosti sťažovateľ citoval príslušné ustanovenia ústavy a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zakladajúce právomoc ústavného súdu, pričom poukázal na vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Týmto prostriedkom je sťažnosť na prietahy v súdnom konaní podľa § 62 a nasledujúcich zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých predpisov v platnom znení. K jej uplatneniu sťažovateľ uviedol:

„Sťažovateľ spolu s manželkou súdu zaslali sťažnosť na prietahy v konaní, ktorou sa navrhovatelia domáhali prešetrenia a odstránenia prietahov v konaní. Vo vybavení sťažnosti na prietahy predsedníčka súdu konštatovala, že sťažnosť je odôvodnená a dĺžka konania je spôsobená vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj nedostatočným personálnym obsadením sudcov na civilnom úseku tamojšieho súdu. Napriek prisľúbenému konaniu s cieľom zamedzenia ďalších prietahov do dnešnej doby vo veci rozhodnuté nebolo. Na základe týchto skutočností považujeme za zrejmé, že sťažovateľ riadne vyčerpal prostriedky poskytnuté mu na ochranu jeho práv,

nakoľko však ich uplatnenie nebolo účinné, teda prietahy v konaní neboli súdom odstránené, sťažovateľ je nútený obrátiť sa za účelom ochrany svojich práv na Ústavný súd.“

Sťažovateľ požiadal aj o priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 9 000 €, čo odôvodnil psychickou ujmom, pocitom krivdy a neistoty spôsobenej dlhodobou neschopnosťou súdu plynule pokračovať v konaní a včas rozhodnúť spor.

„Sťažovateľ má preto pocit obrovskej frustrácie, pomalým a neefektívnym konaním súdu v predmetnom konaní je ukracovaný na svojich právach. Sťažovateľ má strach o strechu nad hlavou a pociťuje stratu možnosti zveľad'ovania možnosti svojho obydlia...“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„základné právo sťažovateľa T. M. ... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15C 248/05 porušené.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 15C 248/05 konať.

Ústavný súd priznáva T. M. ... primerané finančne zadostučinenie vo výške 9 000 EUR, slovom deväťtisíc EUR, ktoré je mu Okresný súd Bratislava I povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Dunajská Streda je povinný uhradiť T. M. ... trovy právneho zastúpenia vo výške 254,88 EUR (dva úkony právnej pomoci – príprava a prevzatie veci, podanie sťažností á 120,23 EUR a režijný paušál á 7,21 EUR) na účet právneho zástupcu - Mgr. M. B., so sídlom B., zapísaná v zozname SAK pod č. 0536, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 402/2010 z 30. septembra 2010 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedníčku

okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Dňa 3. novembra 2010 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, v ktorom okrem oznámenia, že netrvá na tom, aby sa vo veci sťažnosti konalo ústne pojednávanie, uviedla chronologický popis priebehu doterajšieho konania na okresnom súde:

„Dňa 12.12.2005 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na začatie konania v právnej veci navrhovateľa: 1. PhDr. T. H., 2.T. M., proti odporcovi: C. na určenie spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a na pozemku, na určenie ceny za prevod bytu do vlastníctva a návrh na nahradenie prejavu vôle s uzavretím zmluvy o prevode bytu do vlastníctva. Dňa 10.01.2005 bol návrh na začatie konania doručený odporcovi na vyjadrenie. Dňa 08.02.2006 doručené vyjadrenie navrhovateľa. Dňa 15.02.2006 bolo vyjadrenie odporcu doručené navrhovateľovi. Dňa 08.03.2006 právny zástupca odporcu doložil do súdneho spisu splnomocnenie. Dňa 10.05.2006 bol predmetný spis predložený zákonnému sudcovi. Dňa 26.07.2006 bol predmetný spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi na odstránenie väd návrhu. Dňa 15.11.2007 súd uznesením, č.k. 15C 248/2005-51 vyzval navrhovateľa na odstránenie väd návrhu na začatie konania. Dňa 11.12.2007 doručené podanie navrhovateľa v 1.rade. Dňa 12.08.2008 list adresovaný odporcovi. Dňa 24.07.2008 bol nariadený termín pojednávania na deň 04. november 2008 o 08.45 hod. Dňa 04.11.2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že pojednávanie sa z dôvodu požiadavky navrhovateľa odročuje na neurčito. Dňa 02.02.2009 výzva adresovaná navrhovateľovi. Dňa 17.02.2008 doručené oznámenie právneho zástupcu navrhovateľov. Dňa 07.05.2009 výzva adresovaná právnenému zástupcovi navrhovateľov. Dňa 25.05.2009 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu návrh na zmenu petitu. Dňa 19.01.2010 pokyn zákonného sudcu. Dňa 15.04.2010 súd uznesením, č.k. 15C 248/2009-82 pripustil rozšírenie návrhu na začatie konania. Dňa 14.05.2010 doručené vyjadrenie odporcu v 2.rade a návrh na prerušenie konania. Dňa 26.05.2010 pokyn na zapožičanie spisového materiálu. Dňa 19.07.2010 bol

predmetný spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi. Júl 2010 zapožičanie spisového materiálu. Dňa 05.08.2010 doručený návrh na zmenu návrhu na začatie konania - právny zástupca navrhovateľa. Dňa 30.08.2010 súd uznesením, č.k. 15C 248/2005-112 prerušil konanie. Dňa 17.09.2010 doručené odvolanie navrhovateľa v 2.rade. Dňa 28.09.2010 bol predmetný spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi s úpravou zákonného sudcu. Dňa 2.10.2010 súd uznesením, č.k. 15C 248/2005-129 opravil uznesenie !č. 112, prerušil konanie do skončenia konania sp.zn. 17C 51/2008, sp.zn. 7C 116/2008, sp.zn. 16C 125/2007. Dňa 22.10.2010 súd uznesením, č.k. 15C 248/2005-130 zastavil konanie o návrhu navrhovateľky v l.rade, pripustil zmenu návrhu na začatie konania. Dňa 22.10.2010 pokyn vyššieho súdneho úradníka. Dňa 25.10.2010 súd uznesením, č.k. 15C 248/2005 vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.“

Na základe uvedeného konštatovala:

„Predmetné konanie je poznačené prietiahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prietah.“

Na záver vyjadrenia predsedníčka okresného súdu uviedla:

„V prípade, že ÚS SR dospeje, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Otázku existencie zbytočných prieťahov v občianskom právnom konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd skúmal vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu s prihliadnutím najmä na skutkovú a právnu zložitosť vecí (1), správanie sťažovateľa (2) a postup okresného súdu (3).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť vecí, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o určení spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a na pozemku a určenie ceny za prevod bytu do vlastníctva, o nahradení prejavu vôle s uzavretím zmluvy o prevode bytu do vlastníctva, o určení neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou bol predmetný bytový dom prevedený do vlastníctva

spoločnosti L., s. r. o., a o určení neplatnosti záložnej zmluvy, ktorou bolo v prospech J., a. s., zriadené k predmetnej nehnuteľnosti záložné právo, teda po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zložitou sa môže javiť z hľadiska skutkového, čo vyplýva z potreby vykonania listinných dôkazov a dokazovania výsluchmi účastníkov a svedkov. Tieto skutočnosti síce spôsobili určitú faktickú zložitosť veci a z toho vyplývajúci stupeň časovej náročnosti, to však nemôže byť samo osebe v posudzovanej veci akceptované ako dôvod ospravedlňujúci doterajšiu dĺžku konania z hľadiska jeho predmetu. K tomu je tiež nevyhnuté uviesť, že k zložitosti skutkovej podstaty prispel svojím postupom aj okresný súd, ktorý svojou dlhodobou nečinnosťou umožňoval rozširovanie predmetu konania.

2. Pri hodnotení preskúmvanej veci podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa, ústavný súd zo sťažnosti a zo spisu zistil, že na celkovej dĺžke konania sťažovateľ podiel nemal.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci dlhodobo nečinný, a to konkrétne najmä od 15. februára 2006 do 15. novembra 2007 (1 rok a 9 mesiacov) a tiež od 7. mája 2009 do 15. apríla 2010 (11 mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako 2 rokov súd nevykonával vo veci žiadne úkony. Navyše okresný súd ani v ostatných obdobiach nevykonával vo veci žiadne úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako jeden z navrhovateľov v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza. Ústavný súd ďalej zo spisu zistil, že tie procesné úkony, ktoré okresný súd vykonal, sú poznačené neefektívnosťou prevažne administratívnym charakterom, ako aj procesnými pochybeniami, a teda nevytvárali podmienky na odstránenie právnej neistoty sťažovateľov ako navrhovateľov v danej veci. Vzhľadom na uvedenú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou veci ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Preto ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 248/2005 konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

S'ťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 9 000 €, ktoré vo svojej s'ťažnosti odôvodnil tým, že „Priet'ahy v konaní sa už nedajú odstrániť a teda porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a prejednanie veci v primeranej lehote je nenapraviteľné... Najmä manželka s'ťažovateľa, pani T. H., ako veľká bojovníčka o svoje práva, doplatila na priet'ahy v konaní svojím zdravím a v podstate aj životom. Po celý čas súdneho konania bola vystavovaná obrovských stresovým situáciám, ktoré podlomili jej zdravie a v tento rok pani H. zomrela na rakovinu.

S'ťažovateľ má preto pocit obrovskej frustrácie, pomalým a neefektívnym konaním súdu v predmetnom konaní je ukracovaný na svojich právach. S'ťažovateľ má strach o strechu nad hlavou a pociťuje stratu možnosti zveľaďovania možnosti svojho obydľia.“

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu

došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Podľa názoru ústavného súdu nemožno pripustiť, aby sa takým spôsobom, aký bol zistený v predmetnej veci, nerešpektovali a porušovali základné práva sťažovateľa.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za dôvodné priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä vzhľadom na bezdôvodnú nečinnosť okresného súdu, považuje za primerané vo výške 2 000 € tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom pred ústavným súdom advokátkou Mgr. M. B. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 120,23 €, t. j. za dva úkony 240,46 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 254,88 €.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2010